

อย่างไรก็ดี แม้จะเป็นความผิดอย่างเดียว กัน ก็อาจแตกต่างกัน ในลักษณะพฤติการณ์ หรือเหตุผลซึ่งอาจใช้ชื่อคลพินิจ郎 ใจไทยหนัก เปาแตกต่างกันตามคราวแก่กรณีได้ โดยนำเหตุบางประการมา ประกอบการพิจารณา เช่น

- **ลักษณะของการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน บาง กรณีพฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการกระทำผิดเป็นการกระทำ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษหนักอาจจำถึงไล่ออก จากราชการ แต่บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะการกระทำผิดไม่ ถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งอาจพิจารณาว่าโทษสถานเบา ลดเหลือกันตามสมควรแก่กรณี

- **ผลแห่งการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน อาจต้องวาง โทษต่างกัน เพราะผลแห่งการกระทำผิดทำให้เกิดความเสียหายมาก น้อยต่างกัน

- **คุณความดี** ในความผิดอย่างเดียวกัน ผู้มีประวัติการ ทำงานดี ไม่เคยกระทำผิดมาก่อน อาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่เคย กระทำผิดมาก่อนแล้ว ผู้ที่กระทำในเรื่องเดียวกัน ความที่พิพากษามากไป บรรเทาผลร้ายอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ไม่ได้พิพากษามากเท่านั้น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่บปร่องควบคุมผู้ต้องหาไม่ได้เป็นเหตุให้ผู้ต้องหา หลบหนี ในรายที่พิพากษาตามบัญญัติท้องที่หลบหนีคืนมาได้ ควรจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่ไม่พิพากษามากเท่านั้น

- **การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด** ถ้าทำไปทั้ง ๆ ที่รู้ว่าผิด ย่อมมีโทษหนักกว่าทำไป เพราะไม่รู้ว่าผิด

- **การให้โอกาสแก่ไขความประพฤติ** ถ้าเป็นความผิดเล็กน้อย ไม่ร้ายแรง อาจให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิดที่จะแก้ไขความประพฤติอีก ครั้ง โดยวางโทษสถานเบา หรือด้วยว่ากล่าวตักเตือนหรือทำ หัตถ์บัน แล้วแต่กรณี

- **เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด** การกระทำผิด เพราะความจำ เป็นบังคับหรือเพราะถูกบังคับ อาจได้รับโทษน้อยกว่าทำผิดโดย สันดานชั่วร้าย บางที่การกระทำผิดอาจเกิดขึ้น เพราะโรคจิตซึ่งต้อง ใช้การรักษามากกว่าการลงโทษ

- **สภาพของผู้กระทำผิด** ในความผิดอย่างเดียวกัน อาจ กำหนดโทษต่างกันตามสภาพของผู้กระทำผิด ซึ่งอาจต้องพิจารณา โดยคำนึงถึง เพศ อายุตัว อายุราชการ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และสภาพทางส่วนตัวด้านอื่น ๆ ของผู้กระทำผิด

องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองบัว

โทร. 034-540963

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ในองค์กร
องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองบัว
อ.เมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

แนวทางการลงโทษทางวินัย

ของข้าราชการ

แนวทางการลงโทษทางวินัย

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ คือ การพิจารณา วินัยด้วยว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยในกรณีใด ตาม มาตรฐาน และควรจะลงโทษในสถานใด หรือไม่ ทั้งนี้เป็น กระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา โดยเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การพิจารณาความผิด และกำหนดโทษเพียงกระทำ เมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่ กล่าวหาโดยกระจงชัดพอที่จะพิจารณาความผิดและกำหนด โทษได้แล้ว ทั้งนี้หากเป็นความผิดวินัย ซึ่งมีเชิงเส้นความผิดที่ ปรากฏชัดแจ้ง จะต้องได้ข้อเท็จจริงจากการสืบสวนหรือ สืบสวน หากเป็นความผิดวินัยในกรณีความผิดที่ปรากฏชัด แจ้ง อาจได้ข้อเท็จจริงจากคำพิพากษาของศาลล่างถึงที่สุด การ สืบสวน การรายงาน หรือการรวบรวมข้อมูลแล้วแต่กรณี

หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิด มีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ 2 หลัก คือ

(1) **หลักนิติธรรม** ได้แก่การพิจารณาตามตัวบท กฎหมาย กล่าวคือ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างใดเป็น ความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องมีบกพรหมบัญญัติว่าการ กระทำชนนั้นเป็นความผิดทางวินัย ถ้าไม่มีบกพรหมายาวยาว่าการ กระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่ถือเป็นการกระทำผิด วินัย ทั้งนี้ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดทาง วินัยฐานใดนั้น ต้องพิจารณาให้เข้าองค์ประกอบของความผิด ฐานนั้นทุกประการ ถ้ากรณีใดไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐาน ใดก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้น ถ้าข้อเท็จจริงบ่งชี้เข้าองค์ประกอบ ความผิดตามมาตราใด ก็ปรับบทเป็นความผิดไปตามมาตรานั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น

(2) **หลักโนนธรรม** ได้แก่ การพิจารณาบทวนให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะ เป็น เช่น ตามตัวอย่างดังกล่าวใน (1) ถ้าพิจารณาโดยใช้หลักโนนธรรม ด้วย ก่อนที่จะปรับบทความผิด และกำหนดโทษจะต้องคำนึงถึงความ เป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพการณ์เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริต ต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ด้วย ซึ่งการพิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริง ตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติกรรม แวดล้อมประกอบ เช่น ดูว่าฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอย่างไร ถ้า ฐานะยากจนมาก เงินขาดมือเสมอ ขักหน้าไม่ถึงหลังเป็นประจำอย่างนี้ แม้เงิน 10 บาท 20 บาท ก็อาจฟังว่าอาปีغمุนให้ส่วนตักก่อนได้ แต่ถ้า เป็นคนร่ำรวย ฐานะดี มีเงินติดตัวอยู่เป็นจำนวนหนัพนเสมอ อย่างนี้การที่ เงินหลวง 20-30 บาท เข้าไปปอนอยู่ในกระเป๋า ถึงแม้จะใช้ปักกันไปกับ เงินล้วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ต้นเองอย่างใด ก็ไม่น่าจะปรับบท เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะขาดองค์ประกอบในข้อที่ว่า “เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ ที่มิควรได้” และอาจต้องถูกระยะเวลาที่ เงินอยู่กับตัวด้วยว่านานเพียงใด ถ้า ระยะเวลานานเป็นเดือน ๆ ก็อาจได้ ประโยชน์ส่วนตัวในการที่มีเงินน้อย ในเมื่อ พอที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อ หน้าที่ราชการได้ แต่ถ้าเงินอยู่ในเมื่อ เพียง 2-3 วัน และนำมาส่งลง โดยไม่ มีเหตุบังคับให้ต้องส่ง แม้เงินจะมาก ก็อาจจะไม่ได้ประโยชน์อะไรในการที่มี เงินน้อยในเมื่อ จึงขาดองค์ประกอบที่จะพังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ราชการ ความผิดที่จะปรับบทคงจะเข้ากรณีเพียงไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ของทางราชการ ดังนี้ เป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลัก นิติธรรม และ หลักโนนธรรมประกอบกัน ซึ่งจะถูกต้องตามความเป็นจริง และ เหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัยหลัก นิติธรรมแต่เพียงอย่างเดียว

หลักการพิจารณากำหนดโทษ

(1) **หลักนิติธรรม** คือ คำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

(ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษสถานໄล่อกหรือปลด ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะ ลดหย่อนก็ได้ แต่ลดลงต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(ข) ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะต้องลงทัณฑ์ภาคทัณฑ์หรือตัด เงินเดือน

(ค) ความผิดวินัยเล็กน้อย อาจจงโทษสถานภาคทัณฑ์ แต่ถ้าเป็น ความผิดครั้งแรก และผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีเหตุอันควรลดโทษ จะงดโทษให้โดยว่าก่อลาตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บันเป็นหนังสือ ไว้ก่อนก็ได้

(2) **หลักโนนธรรม** คือ การพิจารณาบทวนให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายใต้ ขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ในกรณีที่กฎหมาย กำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษໄล่อก หรือ ปลดออก ดังนี้กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นปลดออก กรณีไหนควร กำหนดโทษเป็นปลดออก ควรใช้หลักโนนธรรมเข้าประกอบการ พิจารณาด้วย และทำนองเดียวกันในกรณีความผิดไม่ร้ายแรง กรณีไหนจะควรลงทัณฑ์ กักยาม กักขัง หรือภาคทัณฑ์ และกรณี ไหนจะควรลดหย่อนโทษ หรือลดโทษ ก็ควรใช้หลักโนนธรรมเข้า ประกอบการพิจารณาด้วย

(3) **หลักความเป็นธรรม** คือ การลงโทษจะต้องให้ได้ระดับเสมอ หนักกัน ควรกำหนดก็จะต้องถูกลงโทษ ไม่มียกเว้น ไม่เลือกที่รักมัก ที่ชัง การกระทำผิดอย่างเดียวกันในลักษณะ และพฤติกรรม คล้ายคลึงกัน ควรจะลงโทษเท่ากัน